

БОЙКА ВЕЛКОВА:

ВСЕ ОЩЕ СИ ПОЗВОЛЯВАМ ДА СЕ ИЗЕНАДВАМ

ИНТЕРВЮ НА ВЕРА ГОЦЕВА

Вера Гоцева: Как се роди идеята да се занимавате с театър и какъв път извървахте досега?

Бойка Велкова: Има нещо много любопитно в това, че аз не исках да ставам актриса, а исках да бъда балерина и учих в балетно училище. Но поради болест трябваше да се откажа. Забрашиха ми да танцувам поне за няколко години. След като се излекувах, вече беше късно да се връщам. В тази изключително трудна професия много трудно можеш да наваксах, когато си загубил техниката си. За театъра бях провокирана от майка ми и в някакъв смисъл, дано не прозвучи грубо, изпълних една нейна амбиция. Родителите ми бяха уверени, че трябва да се занимавам с изкуство и упражнявах натиск върху мен. Тази ситуация понякога е страшна, защото може да не ставаш за това и да изгубиш времето си. Русковано е. От друга страна, съм изключително благодарна, защото съм вътрешно убедена, че призванието ми е да се занимавам с изкуство. Друг е въпросът доколко мога да правя това. Бих искала да бъда добра актриса. Затова бих извървяла още веднъж този дълъг път на изпитания, който при мен започна с ВИТИЗ и продължи извън столицата. Този път ме научи на много неща и ме срещна с много важни хора – актьори, режисьори. Не съм спирала да се уча. Много се радвам, че навреме раз-

Бойка Велкова (Олга) в „Три сестри“ – А. П. Чехов, реж. Ст. Камбарев, Театър „София“, 1998/99

брах колко труден ще бъде пътят ми. Много бързо изгубих самочувствието, с което излязох от ВИТИЗ. Разпределението ме отпрати в Русе, където работих със страхотни актьори. Те бяха изключителни професионалисти и ме научиха на много неща. Благодарна съм на Господ, че ми даде сетива да видя тези неща. Защото понякога имаме страхотни желания, но те не са достатъчни. Тогава трябва да откриваме и малките неща около нас, които ни от-

варят нови врати. Врати към самите нас. Да се укротиш, да се смириш. Да разбереш, че те чака страхотен труд. Това е пътят, който продължава и днес. Той премина през Русенския театър, Пловдивския театър, Театър „София“, а сега съм актриса в Театъра на армията.

Но не съм спряла да се усъвършенствам. Разбира се, по начина, по който аз го разбирам. Не знам доколко го постигам и дали успявам. Това вече е въпрос на ваша преценка и на мнение на моите колеги, които ме наблюдават. С една дума, не съм спряла да бъда будна. Така ми харесва. Открила съм го отдавна и виждам колко е необичайна професията ми. В момента, в който научиш нещо и стигнеш донякъде, неизменно виждаш нов, по-широк път. Тръгваш по него и намираш друг. Това е процес. Изкуството е безкрайност. То е море от възможности и емоции. От енергии. Да се опиташ да мислиш като някой друг. Да влезеш в кожата на героя си докрай. Това е страхотно предизвикателство. Аз се стремя към това с уговорката, че не знам дали го постигам. И това не е излишна скромност. Това е едно от качествата, които развих във времето – да си буден и да си нащрек. И едновременно с това – дълбоко организиран.

Бера Гоцева: Тази дисциплина, която прозира в думите ви, дължи ли се и на балетното ви образование? Знае се, че в това изкуство дисциплината е решаващо качество.

Бойка Велкова: Това е непосилен труд. Вярвайте ми. Едно от най-трудните изкуства. Дисциплината ми даде много. Освен това получих една кул-

тура на движенията, която поддържам през годините. Винаги много се радвам когато има пиеси, в които се танцува. В които има работа на тялото. Напоследък моите роли са с доста движение. Много съм щастлива от това. Тялото ми запомни балета. Това ми помага в пластиката на героя. В походката. В жестовете – било то как ще бъде изпита една чаша кафе или как ще бъде запалена една цигара. Тялото е склад, от който валя някакви неща. Струва ми се, че благодарение и на тази памет за движенията от балета ролите ми стават много по-богати и многопосочни. Когато няма думи, започва да работи тялото.

Бера Гоцева: Тялото изразява много, независимо от наличието или липсата на думи. В този смисъл културата на движенията е много важна за всеки един артист. Логично идва въпросът дали сте искали да се занимавате с танцов театър.

Бойка Велкова: Хрумвало ми е, разбира се. Аз съм правила малки миниатюри по мои идеи и музика на Теодосий Спасов за телевизията. Сега е на път да се осъществи един проект, в който има много танц. Ще бъде реализиран догодина. Ще работя с Таня Соколова, която много харесвам. Определено имам желание да се занимавам с такива проекти. Важно е да има разнообразие, за да се учиш непрестанно.

Бера Гоцева: В процеса ви на учене сте преминали и през училището на Лиъ Страсбърг.

Бойка Велкова: Там попаднах благодарение на родителите ми, които платиха за това да изкарам летните курсове на Лиъ Страсбърг. Иначе кур-

Бойка Велкова (Марта) и Ивайло Христов (Джордж) в „Кой се страхува от Вирджиния Улф“ – Е. Олби, реж. Л. Тодоров, НДТ „Сълза и смях“, 2005/06

Фотограф Елена Спасова

сът е две години. Но той естествено е много по-скъп и изисква едно откъсване за дълго време. Летните курсове са около три месеца. Там учих актьорско майсторство, степ и други помощни дисциплини като говорна техника и т. н. Системата на Страсбърг е едно продължение на системата на Станиславски, което се занимава единствено със сетивността. Според системата на Лий Страсбърг един актьор трябва да работи изключително със сетивата си, което го прави наистина буген. Там много се занимават с релаксацията. С това, че каквото и да правиш, винаги трябва да имаш контрол върху енергията и тялото си. Движенията, които извършваш в пространството, трябва да бъдат изключително премерени и балансирани. Да бъдат осъзнати. Тоест не просто да ръкомахаш излиш-

но. Всичко това е подкрепено с упражнения с въображаеми предмети. И това ти дава възможност за развиване на въображението и пълен контрол над сетивата. Правят се упражнения за релаксация и сетивност. Те наистина дават резултати. В това училище са завършили едни от най-големите американски актьори и е видно, че те наистина играят невероятно. Другата особеност на системата на Страсбърг е смесването на професионални с непрофесионални актьори в един клас. Това е частно училище, в което може да отиде актьор, който има двайсет роли зад гърба си, и един току-що завършил гимназия млад човек, който иска да стане актьор. Системата смесва тези хора в едно. Едните се учат на спонтанност от другите, а другите на професионалност от първите. В класа, в който понаг-

нах, имаше актриса на шейсет години, която упражняваше своята нова пиеса и част от ролята си. Хората взаимно се следят. Гледат се, коментират се. Има дебати. Всичко това е много интересно. За съжаление три месеца минават ужасно бързо в една такава творческа обстановка. Не мога да кажа, че съм усвоила тази система, но със сигурност усещам въздействието ѝ върху работата си. Най-вече в намирането на баланс за гагена моя роля.

Вера Гоцева: Важно е не само студентите, но и професионалните актьори да поддържат сетивата си чрез различни школи и курсове.

Бойка Велкова: Да, така е. Тук има някакво успокоение. Но аз не искам нито да обвинявам, нито да оправдавам. Всичко е въпрос на личен избор и вътрешно решение. За мен усъвършенстването е важно. Дори и сега поглеждам часовника си, защото след час имам урок, в който развивам гласа си. Гласът ми е нисък и не искам да се вкарвам сама в амплуа. За да не е така, трябва да се уча и да се развивам. Това е логиката и на всеки семинар.

Вера Гоцева: Това непрестанно учене и изследването на ролята докрай – това ли е процесът, който ви задържа в професията?

Бойка Велкова: Точно това ме задържа, да. Тази възможност за различни комбинации. За различни гледни точки към образ или ситуация. Всяка роля е като един бял лист, който трябва да бъде изписан. Стремя се да махам всякакви патерици при изграждане на ролите си. И когато видя не-

що, което вече съм правила добре, се опитвам да го махна. Боря се със себе си и отмествам собствената си граница, която вече веднъж съм постигнала. Това е възможно само ако работиш много, за да си позволиш да изпробваш. Аз все още си позволявам да се изненадвам. Да предизвиквам възможностите си.

Вера Гоцева: В последните си спектакли имате много интересни роли. Лично аз имам пристрастие към Марта от „Кой се страхува от Вирджиния Улф“. Онова, което видях в изпълнението ви, се доближаваше максимално до примерите от американските филми върху пиесата на Олби. А и личи едно различно преживяване на психологическия образ. Как работихте върху тази и останалите си роли този сезон?

Бойка Велкова: Първо ви благодаря за мнението. Последните ми роли са различни, но има нещо, което ги обединява. Важно е, че имах късмета да работя с интересни режисьори. Ивайло Христов е мой колега актьор, но той се оказа изключително интересен режисьор, говорим за „Абсолвентът“. Той просто ме накара да повярвам, че мога да играя ярка алкохоличка. Много се страхувах от това, защото нямам отношение към алкохола. Никога не съм се напивала. И се страхувах от това да не преизгряя ситуацията или да не изпадна в неубедителност на образа. Но Ивайло ме накара да повярвам в себе си, което е невероятно. И ако един актьор не повярва на режисьора, просто няма как да стигне далече в ролята си. Разбира се, изисква се и режисьорът да е интересен.

Втората алкохоличка, която се зададе, е точно Марта от „Кой се страхува от Вирджиния Улф“. Тя е друг тип алкохоличка, но отново става въпрос за пиеща жена. Това са образи, стигнали до страхотна вътрешна разруха, но въпреки това са запазили частници чувствителност и духовност. Надежда, че може да се намери изход. Така е и при Бланш в „Трамвай „Желание“ – третата алкохоличка. При „Кой се страхува от Вирджиния Улф“ режисьорът отново беше решаващ – Людмил Тодоров, който е кинорежисьор, много креативно водеше процеса на репетиции и искаше именно непосредственост в случването на нещата. Той успя да прехвърли лекотата на киното в театралния салон. В „Трамвай „Желание“ режисьор е Крикор Азарян, за когото вече е казано много, но никога не е достатъчно. Той е много артистичен и гъвкав. Обича актьорите и чува и те какво му казват. Ние извървахме заедно този път. Тези три роли са предизвикателство за мен и аз се постарях да дам различна гледна точка към всяка от тях. Но пак повтарям, че за да се стигне до тях, съм благодарна на Ивайло, който ми помогна да повярвам в способността си да играя пияна жена. Той, като колега, знае в даден момент актьорът от какво има нужда. Има режисьори, които търсят път към актьора, но не винаги го намират. За един актьор е невероятен шанс само за година и половина да се срещне с големи автори и с големи режисьори. Процесът беше много важен за мен и ако резултатът е поне малко вълнуващ за зрителите, аз ще съм щастлива.

Вера Гоцева: А как по принцип изграждате ролите си? Като съвместен процес с режисьора или по-скоро като собствено изследване?

Бойка Велкова: Имах щастието да работя с моя приятел и колега Стоян Камбарев, който ме научи да бъда актриса. Във ВИТИЗ ме научиха на основните неща, но всъщност истинското разбиране за тези професия открих чрез Стоян, който беше невероятен максималист, изключителен работохолик и едновременно с това разбиращ актьора. Работата ми със Стоян ме научи да се готвя много по-сериозно и повече от простото наизстъпяване на текста и да чакам на другия ден някой нещо да ми поднесе или някой да ме провокира. След като пътищата ни се разделиха, за съжаление не съм попадала винаги на такива режисьори. В началото попадах на режисьори, които се учеха, и имахме размиване. Тъй като се разминавах с важните хора, които по-късно щях да открия, сама започнах да търся изход. В този смисъл много често сама предлагам разни неща, които подпомагат изграждането на ролята ми. Но това бе много полезно. Да се опитваш да мислиш като режисьор. Да отидеш с няколко варианта на една сцена, с няколко гледни точки. След това дойдоха другите големи режисьори след Стоян и тогава процесът стана удоволствие. Тогава ти само малко допълваш от себе си и е истински празник да работиш ролята си. Аз съм актриса, която обича да бъде водена. Един вид да бъде покорена. А не аз да определям нещата, въпреки че, както казах, и това се е налагало при липса на комуникация с режисьора.

Вера Гоцева: Това любопитство би ли позволило на актриса с Вашия опит да приеме предложение от съвсем млади режисьори или да участвате в неконвенционални проекти?

Бойка Велкова: Абсолютно съм отворена към тези неща. Важно е да се работи с всякакви хора. Единственото, което има значение, е театърът да е празник. Да е талантлив. Избягвам да използвам изрази като „харесвам“ или „не харесвам“. Аз следя останалите си колеги. Мисля, че се появяват нови талантливи неща и хора – режисьори и актьори. Желая им успех и се надявам пътищата ни да се пресекат и да работим заедно. Онова, което лично мен ме вълнува в момен-

та, е срещата. Срещата с интересни и съдобни хора, от които мога да уча, с които се зареждаме взаимно. Не приемам и никога няма да приема възможния предел в професията си. Не знам какво ме очаква, но съм сигурна, че ми се работи, и то различни неща.

Вера Гоцева: Наг какво работите в момента?

Бойка Велкова: Последният проект е спектакълът „На чисто“ от Нийл Лабют с режисьор Снежина Танковска в Театър 199. Много любопитна история. Съвременна американска пиеса. Вълнуващо написан текст. Историята е около катастрофата на 11 септември, която в случая не е най-

важното нещо, но тегне наг този текст като дамклев меч. Там се разглеждат други проблеми. Общуването между хората. Как да започнеш живота си на чисто след такива големи трагедии, които обръщат нещо в теб. Как правиш първите стъпки. Много интересен и човешки текст.

Вера Гоцева: Ходите ли на театър?

Бойка Велкова: Много ходя на театър. Оставам наивен зрител. Не отивам да гледам под лупа. Много често съм се изненадала приятно от колегите си. Истински се забавлявам или тъгувам, плача и се тревожа. Истински се наслаждавам. Защото толкова харесвам театъра, че заставайки от другата страна, си давам шанс да гледам чисто, без да критикувам или възхвалявам.

Август 2006

ТЕАТЪР БЪЛГАРСКА АРМИЯ

ПРЕД ЗАКЛЮЧЕНАТА ВРАТА

Рачо Стоянов
режисьор Ивайло Христов
в ролите Бойка Велкова
Стефан Спасов

Bristol-Myers Squibb